

בזה אחר זה כבים האורות במדינה, ורק בית המישפט נותר עדיין

הנר האחרון

אפשר להוסיף: דווקא מפני שכוח ערכי חדש זה החליט — וזאת היתה ההחלטה הראשונה שקיבל עם הקמתו — להושיט יד לכוחות הדמוקרטיים היהודיים, ולהקים רשימה משותפת, המבטאת כעצם קיומה את שילובם המלא של הערבים בתהליכים הפוליטיים בישראל.

רשימה כזאת יכולה להשיג הישג עצום — אם לא בבחירות האלה, הרי בבחירות הבאות. היא יכולה לשנות את המפה הפוליטית במדינה. היא יכולה להשיג שוויון של ממש במדינה, ושילוב אמיתי בין המדינה והפלסטינים.

זה מסחיר — בצדק — את כל הכוחות המתקיימים על המצב הנוכחי של חוסר-שילוב וחוסר-שוויון, את מרוויחיה המילחמה וספסרייה התנחלות, את סחרייה הנשק ומסקייה הקרקעות, את ותיקי השב"כ ויועציה הסתר למיניהם. בקיצור: את הליכוד והמעמד.

ה נכון, אבל תהליך זה אינו מתקדם בחלל הריק. אין זה תהליך מבודד.

זהו חלק מכל מה שנעשה עתה במדינת-ישראל — כל התהליכים העמוקים שקיבלו תאוצה מאז הפכנו ב-1967 לאימפריה, התהליכים שנכנסו לסיחרור מטורף בשנים האחרונות.

לא תיתכן דמוקרטיה במדינה שבה פעל במשך שנים אירגון טרוריסטי רחבני תחת חסות השלטון, בעזרת השלטון ואולי לפי הנחיית אישים בשלטון, עד שהוחלט מטעמים מעשיים לשים קץ לפעולתו. עד לאירגון הבא.

לא תיתכן דמוקרטיה במדינה שבה דינו של מוביל 50 מוקשים לשם הריגת ערבים הוא כמעט כדין כרווי הסוטר את לחיו של ילד יהודי בריב פרטי.

לא תיתכן דמוקרטיה במדינה אשר לדברי הסמכות המוסרית העליונה בעולם — אירגון אמנסטי — קיימת בה עתה שיגרה של עינויים בכתיה מעצר, בחרריה חקירה ובכתייה כלא. ושבה הודיעו האסירים (היהודיים) שבכלא שלה קיימים תאייגאזים לצורכיה ענישה.

לא תיתכן דמוקרטיה במדינה שבה תהליך הברוטליזציה ממלא מדי יום את עמודי העיתונים, מדינה המחזיקה בשטחים כבושים על 1.2 מיליון תושביהם. שאין להם שמץ של זכות אנושית כלשהי.

ויתכן שאייאפשר לקיים דמוקרטיה גם במדינה המוציאה את פריעמלם של אורחיה על מילחמה מטורפת ללא-סוף, על התנחלויות מעבר לגבול, על קיום מכונה צבאית אדירה המתאמה למעצמה גדולה — וכל זה על חשבון העובדים השכירים, המתקיימים על גבול העוני, תוך שלילת זכותם האלמנטרית של המוני יהודים (רובם מיורחיים) לקיום הוגן בכבוד.

ומוכן מאליו שלא תיתכן דמוקרטיה במדינה שבה מיעוט קטן של יהודים רתיים — מיעוט קטן יו תר מאשר המיעוט הערבי — מטיל מס על הצבור כולו כדי שבני ועסקניו יוכלו לחיות חייטפילים מבלי לעבוד, שבה מיעוט זה כופה על הרוב חוקיידת שנפשו נוקעת מהם, שבה כל חובש-כיפה יכול לחיות מחוץ לחוק הפלילי ומחוץ לכלליה דמוקרטיה.

כל התהליכים האלה, ורבים אחרים, הפרו במשך השנים בור אריי מתחת למיבנה הדמוקרטיה הישראלית. המיבנה המשיך לעמוד על תילו, יפה ומעורר התפעלות, אך היה ברור שבמקדם או במאוחר מוכרח המיבנה הזה ליפול. עכשיו הוא קורס תחתיו.

לכאורה היה בזה הגיון כלשהו. כל זמן שיש דמוקרטיה ליהודים, אמרו, המצב יכול להשתנות. היהודים יתנו יד לערבים, וביחד ישנו את המצב ויכוננו סוף-סוף את הדמוקרטיה המלאה לכולם.

האמונה הזאת — אמונה או אשליה — הועמדה עתה במבחן.

הנה קמה רשימה יהודית-ערבית משותפת. הנקודה העיקרית במצעה היא הבטחת שוויון מלא לכל האזרחים בישראל — יהודים וערבים, אשכנזים ומיזרחיים, גברים ונשים, חילוניים ורתיים.

ואז מתגלה, לפתע, כי הדמוקרטיה הישראלית כולה לא היתה אלא חזית כוזבת, שמאחוריה מסתתר בניין מטוג אחר לגמרי. לא רק לערבים, אלא גם ליהודים.

לא רק לעורדין ערבי מחיפה, שנגרו הוצאו לא-פעם צווידייקוק מפני שהיה פעיל בפעולות-מחאה לגיטימיות, אלא גם לאלוף צה"ל, לחבריכנסת לשעבר, למנכ"ל לשעבר של

נשיא בית המישפט העליון, מאיר שמגר

מישרד ממשלתי מרכזי, לאלפי חותמים יהודיים שחתמו על הרשימה, לרבנות שהתכוננו להצביע בעדה או ששקלו אפשרות כזאת.

זכות ההצבעה החופשית אינה נמנעת רק מבני המיעוט הערבי, אלא גם מבני הרוב היהודי. ולא בחשאי, בהסתר, עליידי טריק מסויים של המישטרה החשאית, אלא בגלוי, בפרהסיה, עליידי קנוניה של הליכוד, המערך וגרוייהם במסד המפקד על האקט הדמוקרטי ביותר במדינה: ועדתהבחירות המרכזית.

צדק טרוי: מטבע שצר אחד שלו מזוייף, כולו מזוייף. או בצורה בוטה עוד יותר: שום טרסן אינו יכול להישאר מוגבל, לאורך ימים, באכר אחר בגוף. אין הריון חלקי. אין דמוקרטיה חלקית.

דוע זה קרה דווקא עכשיו מדוע לא לפני חמש שנים, עשר שנים? אפשר לומר: מפני שבפעם הראשונה בתולדות המדינה קם בה כוח ערבי אותנטי, עצמאי, הרוצה להשתתף בתהליך הדמוקרטי ובעיצוב פני החברה הישראלית. כוח המבטא את האינטליגנציה הערבית החדשה, שהספיקה לגרול ולהתחנך במדינת-ישראל. כוח עצמא ברוזמנית בגליל ובמשולש, בחיפה ובנגב.

לפני כמה שבועות הגנתי על הדמוקרטיה הישראלית ככינוס של עורכיהעיתונים ועיתונאים בכירים, שערך האורם כווינה.

הייתי אחר משני המנחים בכינוס. השני היה זוהרי טרוי, ראש מישלחת אשי"ף כאורם, ערבי מירושלים.

התפארתי בכך שלגבי האוכלוסיה היהודית בישראל, הדמוקרטיה היא מושלמת, ואינה נופלת מוז של בריטניה, צרפת ואיטליה. הוספתי כי להלכה נכונים הרברים גם לגבי האוכלוסיה הערבית בישראל, אך למעשה זכויותיה מוגבלות מאוד. ואילו בשטחים הכבושים אין הדמוקרטיה קיימת כלל, ושם פועל מישטר של כיבוש.

טרוי, שמישפחתו גרה עריין בירושלים המיורחית, הגיב על כך בכמה מילים סרקסטיות.

חצי דמוקרטיה, הוא אמר, היא כמו חצי הריון. אין דבר כזה.

למטבע של הדמוקרטיה הישראלית יש שני צדדים. הצד האחד, היהודי, הוא אמיתי ויפה. הצד השני, הערבי, הוא ריק וחלק. אך האם יש משהו בעולם המוכן לקבל כמטבע עובר-לסוחר מטבע שיש לו רק צד אחי?

די בכך שצר אחד של המטבע יהיה פגום, כדי לפסול את המטבע כולו.

אם צד אחד של המטבע הוא מזוייף — המטבע כולו מזוייף.

אם ישראל היא עדיין מדינה דמוקרטיה? נכון, כל הסימנים החיצוניים של הדמוקרטיה ישנם. יש בחירות. הולכים לקלפי. יש חופש-עיתונות. אפשר לקיים אסיפות, להתווכח באופן חופשי. אפשר להתבטא בכלי-התיקשורת.

אך האם הצורות החיצוניות האלה מבטאות את המהות האמיתית של המישטר במדינה?

ואולי, חלילה, הדמוקרטיה הישראלית דומה לקנדי כיה יפה המונחת על המיוזון, בעוד שהשבולל שחי בו מת מזמן?

ש אזרחים בישראל המחיכים למישמע השאלה הזאת. כוונתי לאזרחים הערביים, הסבורים כי הדמוקרטיה הישראלית לא היתה קיימת מעולם, מפני שלא היתה קיימת לגביהם. וזוהי, באמת, שאלה גדולה.

בישראל מגיעה עתה האוכלוסיה הערבית לכדי 17%. זהו אחד המיעוטים הלאומיים הגדולים ביותר הקיימים באיו ארץ שהיא בעולם. בשום מדינה אירופית דמוקרטית אין מיעוט כה גדול. אף השחורים בארצות-הברית, שכוחם הולך וגובר כימים אלה, אינם מהווים אלא כ-10% מן הציבור האמריקאי.

לפי מגילתהעצמאות של מדינת-ישראל, מיעוט זה צריך ליהנות משוויון מלא, כלי הברל לאום, רת וכו' וכו'. כך כתוב על הקיר.

זאב ז'בוטינסקי אמר שאם יהיה במדינה היהודית נשיא יהודי, סגנו צריך להיות ערבי. וכו' וכו'. מהי המציאות?

בכל 36 שנות קיומה של מדינת-ישראל, ובכל 10 מערכותהבחירות שהיו עד כה, לא ניתנה לאזרחים הערביים בישראל זכות הבחירה החופשית. כל ניסיון של התארגנות רבנית עצמאית דוכא באופן ברוטאלי, עליידי מעצרים, צווידייקוק, גירוש מהארץ (תוך הסכמה) קיפוח ושיחוד.

הבחורים הערבים הועמדו עליידי שירותהביתחורךכללי לפני הבחירה בני שלוש אפשרויות: להחרים את הבחירות בכלל, להצביע בעד רשימה יהודית שיש בה זנב ערבי (או רשימה ערבית נפרדת, שהיא כולה זנב למיפלגה יהודית) או להצביע בעד רק"ח. כפי שאמרה גאולה כהן בוועדתהבחירות המרכזית, ההצבעה בעד רק"ח אינה מפריעה לה, מפני שרק"ח מקבלת הוראות ממוסקווה, וזה מבטיח את השליטה על חבריה הערביים. רק"ח נמצאת למעשה מחוץ לחיים הפוליטיים בישראל, וקיומה אינו מפריע לשלטון. להיפך היא מהווה מעין מעביר-ברק.

הצבעה חופשית של הערבים — מעולם לא היתה. דמוקרטיה, שאין בה זכות-בחירה אמיתית ל-17% מן האזרחים, קשה לקרוא לה דמוקרטיה. היא דומה יותר לדמוקרטיה בדרום-אפריקה, שבה בוחרים הלבנים בלבד למוסרות השלטון, ואילו השחורים (המהווים שם רוב) משוללים זכות יסודית זו.

כך היה המצב עד כה. ידענו זאת היטב. מחינו על כך פעמים רבות, בעליפה ובכתב. אך למעשה קיבלו רבים את ההנחה כי לגבי היהודים, לפחות, הדמוקרטיה הישראלית קיימת.

הם האמינו באפשרות של חצי-הריון, או שלוש-דיבעיהריון, או הריון של 83%.